

**Історія України в художній літературі,
опрацювавши яку, ви відкриєте для себе багато цікавого!!!**

Давні часи

1. Дерево життя/ упор., худож. оформлення В. Ярош; відп. за випуск А. Ковтун. - К.: Успіх і кар'єра, 2009. - 224 с.:іл

.У книзі описано дивовижний світ міфології давніх слов'ян, усі дохристиянські вірування, пантеон слов'янських богів, стародавні народні свята, легенди і повір'я.

2. Войтович В. Міфи та легенди давньої України. - Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2007. - 392 с.:іл.

"Міфи та легенди давньої України" – захоплююча літературно-художня розповідь про дивовижний світ наших далеких пращурів, їхню високу духовність і єдність із Природою, рідною Землею. Пером і пензлем автор малює яскраві міфічні образи, які, незважаючи на всілякі перешкоди, пережили віки і дожили до наших днів. Це – Сварог, Перун, Дажбог, Ладо, Купало, Коляда, Березина та інші, а ще – величезна кількість демонологічних персонажів.

3. Єшкілев В.Л. Шлях Богомола; Імператор повені: романи/ худ.-оформл. О.М. Іванова. - Харків: Бібколектор, 2015.- 411 с.

Середина IX століття. Східна Європа охоплена війнами. Праукраїнські племена під тиском Хазарії та служителів демонічного божества, званого під ім'ям Богомола, відступають на Захід. Але й на землях їхньої нової батьківщини — Прикарпаття — ворог не залишає їх у спокої. З глибин віків виринає містичний спадок магів, що загрожує всьому сущому. І Серединний світ людей, і вищі світи богів завмерли у тривожному очікуванні. В цей буремний час у закинутому гірському городищі доля зводить героїв роману для того, щоб учергове змінити хід історії. Хоча події, описані у романі «Шлях Богомола», відбулись понад тисячоліття тому, їх відлуння ще й досі можна почути у легендах та переказах гірських народів, у шепотінні вітрів на перевалах, у плескоті кришталевих карпатських джерел та водоспадів. Події в романі «Імператор повені» відбуваються на сім століть пізніше. Богиня Карна (мати Богомола) не полишає у спокої наш світ. Герой роману несподівано для себе стає обраним воїном, якому судилося протистояти древній і могутній Викрадачці Немовлят. Автор супроводжує його мандри світами тонкою іронією.

4. Палійчук Олекса. Священний вогонь: історич. повісті. / передм. В. Олійник - К.: ТОВ «Борівітер», 2012.- 150 с.

Книжка «Священний вогонь» - цікава розповідь про життя наших предків у дохристиянські часи. З неї читач довідається, які звичаї, вірування та проблеми мали давні українці, який тернистий шлях їм доводилось долати у боротьбі за виживання.

5. Чемерис В. Л. Ольвія : роман / Валентин Чемерис. - К.: "Техніка", 2013. — 412 с.: іл.

Що важливіше: доля народів, події, з яких потім твориться Історія, або ж доля однієї людини, її почуття та думки? Минають тисячоліття, а певної, однозначної відповіді нема, і навряд чи коли ця відповідь буде... Отак і в романі відомого українського письменника Валентина Чемериса «Ольвія» йдеться про конкретну і важливу історичну подію – війну між скіфами та могутнім перським військом царя Дарія, що відбувалася наприкінці VI століття до нашої ери.

Хто вони, скіфи? Як жили? Де? Своїм романом письменник намагається відповісти на ці питання. В центрі роману - доля юної гречанки Ольвії, яка названа на честь міста, в якому правителем (архонтом) був її батько і яку з політичних міркувань, з волі батька – архонта грецької колонії Ольвії – видали заміж за могутнього і владного вождя скіфів Тапура. Вихована в традиціях античної культури, свій шлюб з варваром-кочівником вона сприймає як крах життя. "Грецьку дівчину, яку батьки віддавали заміж, везли у нову сім'ю в гарно вбраному, завітчаному повозі. Та тільки молода переступала поріг чужого дому, як його спалювали за дверима. Спалювали на знак, що назад їй уже нема вороття, немає і не буде до схилу її літ. Віднині вона перестала існувати для своїх батьків, для рідні, для всього світу білого. Бо повозка спалена за дверима, а попіл розвіяний вітром...".

Княжа Доба

1. Великий неспокій: друга половина XII - XIII ст./ упор. і передм. В.М. Рички. - 2-е вид. - К.: Україна, 1993. - 431 с. - (Історія України в прозових творах та документах).

Книга присвячена історії Давньоруської держави другої половини XII - XIII ст.. До неї увійшли художні твори, що дають широку панораму історичних подій в українських землях, а також уривки з пам'яток давньоруського літописання, літературно-художніх творів того часу.

2. Темні віки: XIV - перша половина XV ст./ упор. і передм. О.В. Русиної. - К.: Україна, 1993. - 444 с. - (Історія України в прозових творах та документах)

Книга розповідає про події, що розгорталися на наших землях у XIV - першій

половині XV ст. - добі литовського панування в Україні. До неї увійшли маловідомі твори вітчизняних письменників, документальні матеріали, а також уривки з історичних досліджень, що характеризують зазначений період. Видання доповнене хронологією того часу та примітками.

3. Слово о полку Игореве: в українських художніх перекладах і переспівах XIX - XX ст./ упор. , передм. і прим. С.І. Маслова; прозовий переклад "Слова" та комент. до тексту 1800 р. Л.Є. Махновця. - К.: В-во АН УРСР, 1953. - 252 с.

Перша збірка художніх перекладів "Слова" в Україні. В основній частині цієї книги вміщені, як найбільш характерні й важливі, переклада й переспіви одинадцяти авторів: М. Шашкевича, І. Вагилевича, М. Максимовича, С. Руданського, Т. Шевченка, Ю. Федьковича, І. Франка, П. Мирного, В. Щурата, М. Рильського, Н. Забіли. Щоб дати читачеві змогу критично сприйняти і оцінити подані в збірнику художні переклади, на початку передруковується оригінальний текст "Слова" за мусін-пушкінським виданням 1800 року. Різні за своєю художньою якістю, неоднакові щодо ритмічного характеру і точності в передачі оригіналу, вони дають досить ясну картину розвитку художньої інтарпретації славетної пам'ятки письменства древньої Русі в новій українській літературі.

4. Лотоцький А.Л. Княжа слава: Історичні оповідання; підгот. тексту, вступна ст. Б.З. Якимовича; іл. П.С. Андрусіва. - Львів: Каменяр, 1991. - 232 с.: іл.

Короткі історичні оповідання, талановито написані маловідомим досі юному читачеві українським письменником і вміщені в цій книзі, стануть своєрідним посібником при вивченні історії часів Київської Русі та Галицько-Волинського князівства. Окремою книгою вони були видані вперше в 1942 році з ілюстраціями художника Петра Андрусіва. Ці ілюстрації використані і в цьому виданні.

5. Малик В.К. Горить свіча: роман. - К.: Укр.письменник, 1992. - 431 с.

Володимир Малик - відомий український письменник. Його книги мають неабиякий успіх. У пропонованому історичному романі автор описує трагічні події, які на цілі століття перервали політичний та культурний розвиток України, - Батиїв погром Києва та розорення інших наших земель.

6. Мачківський М.А. Коріятовичі (Карийотовичі): історичний роман-міф/ М.А. Мачківський. — 2-е вид, доопр. і доп. - К.: Гетьман, 2012. — 560с.

«Коріятовичі» — новий історичний роман сучасного українського письменника Миколи Мачківського. У творі відображено події, що відбувалися в Україні за

Литовської доби. Головні персонажі — Коріятовичі, небожі Великого князя литовського Ольгерда, яким він після розгрому татар на Синіх Водах (1362 р.) передав для управління Поділля. На цім терені яскраво розкрилися їхні зодчі, ратні та дипломатичні здібності.

У романі, написаному у формі історичного міфу, використано не тільки писемні свідчення, але й фольклорні джерела, що дало письменнику можливість увести до оповіді епізоди неймовірні, напівфантастичні.

Напружений, доладно вмотивований сюжет, колоритна, образна мова також прихилить читача до цього твору.

7. Олесь О. Княжа Україна: Минуле України в піснях: поема/ упор., вступне сл., прим. Р.П. Радишевського; худож. Г.В. Акулов. - К.: Веселка, 1991. - 143 с.: іл.

Відомий український поет запрошує читача у захоплюючу мандрівку по шляхах історії. З історичної поеми постає доба Київської Русі та Галицько - Волинського князівства. У віршованій формі автор переспівує сюжети основних літописних легенд і переказів, вказує на наступність правління княжих родів, характеризує вдачу, заслуги і провини перед народом окремих князів, опоетизовує їхні героїчні походи в ім'я захисту батьківщини, прояви любові до рідного краю. Водночас з тривогою й осудом пише про князівські чвари, міжусобні війни, які приносили стільки лиха й біди руській землі, її народу.

8. Скляренко С.Д. Володимир: роман/ передм. М. Грицяя. - К.: Дніпро, 1987. - 547 с. - (Шкільна бібліотека)

В романі "Володимир" автор розповідає про великі й трудні діла, які випали на долю великого князя Володимира, сина Святослава, коли брат ішов на брата, земля на землю та гроза стояла над Київською Руссю. Сторінки особистого життя Володимира і близьких йому людей належать до найбільш хвилюючих, в романі який цікаво та правдиво розповідає про давноминулі часи. .

9. Скляренко С.Д. Святослав: роман/ передм. М. Слабошпицького. - К.: Дніпро, 1987. - 669 с. - (Шкільна бібліотека)

Історичний роман відомого українського письменника про Київську Русь X століття часів князювання Святослава.

10. Франко І.Я. Захар Беркут: роман/ І.Франко. Чернігівка: повість/ М. Костомаров. - К.: Укр. центр. духов. культури, 1994. - 312 с. - (Укр. істор. роман).

У повісті великого українського письменника Івана Франка змальовано

боротьбу населення Карпатської Русі проти татаро-монгольського нашествия 1241 року.

У повісті М. Костомарова оживають драматичні події XVII ст., у центрі яких - долі чернігівки Ганни і козацького гетьмана Петра Дорошенка..

Козаччина

1. Богдан Ельвіра. Князівна Руксандра: роман/ пер. з рум. І.Г. Кушнірика; Мал. В.Г. Ширяєва; післямова В.О. Шевчука. - К.: Веселка, 1992. - 174 с.: іл. - (Золоті ворота)

Роман румунської письменниці про сина гетьмана України Богдана Хмельницького - Тимоша, його кохання до Руксандри, дочки молдавського господаря Лупула. На тлі історичних подій того часу письменниця правдиво відтворює картини життя й побуту різних верств населення Молдавії, султанської Туреччини, шляхтської Польщі, козацтва.

2. Гуменюк Н. П. Білий вовк на Чорному шляху : роман / Надія Гуменюк. – К.: Ярославів Вал, 2010. – 144 с.

Кому б із нас не хотілося хоч краєчком ока зазирнути в інший часовий вимір? Маркіянові вдається навіть більше – він потрапляє в славне козацьке товариство, разом з друзями здійснює мандрівку від Січі до Берестечка, рятує старовинну книжку, за якою чомусь так вперто полюють вороги, вибирається з підземної неволі у замку, визволяє з татарського полону самого козацького гетьмана... Про всі ці та інші захоплюючі пригоди йдеться в романі "Білий вовк на чорному шляху". А ще про те, що кожна людина мусить робити свій вибір і чинити по-козацьки, бо ж козак – душа правдива і смілива.

3. Добровольський С.П. Карасунський кут: історичний роман/ худож. Р.М. Багаутдінов.- К.: Рад. письменник, 1968. - 232 с.

Роман розкриває одну із найцікавіших сторінок історії нашого народу - переселення славного Чорноморського козацтва на Кубань. Події, що їх зображено в творі, припадають на останні роки XVIII ст.. Письменник відтворює процес класової диференціації в курінних селищах, великі соціальні протиріччя між старшинами-хуторянами та простими козаками. Значне місце в романі відведено змалюванню походу козацького корпусу у складі російської армії проти персів, заколоту учасників цієї кампанії і жорстокої розправи над ними царського уряду. У книзі діють конкретні історичні особи, бойові козацькі ватажки Антін Головатий, Харко Чепіга та ін..

4. Іваничук Р.І. Мальви (Яничари). Орда: романи. - Донецьк: Сталкер, 2005. – 448 с.: іл.Іваничук Р.І. Яничари: історичний роман/ передм. М.Ф. Слабошпицького; худож. оформл. М.С. Пшінки. - К.: Веселка, 1993. - 239 с.: іл. - (Шкільна бібліотека)

У романі «Мальви» («Яничари»), за який автор зазнав тяжких переслідувань совєтської системи, показані катастрофічні наслідки зречення свого народу і батьківщини як для окремої людини, так і для всієї нації. Події роману розгортаються на тлі відродження української державності під проводом Богдана Хмельницького, а також містять непересічний матеріал з тогочасної історії Криму і Туреччини. Роман «Орда» висвітлює перший в історії масовий геноцид українців після поразки визвольної акції Івана Мазепи – зруйнування гетьманської столиці Батурина. Устами історичних постатей мазепинської доби в історії України, а також християнського священника Єпіфанія, Роман Іваничук глибоко розкриває причини занепаду національної самосвідомості українців, оригінально перегукуючись з історією сучасної України.

5. Кащенко А. Ф. Історичні оповідання : збірка творів / А. Ф. Кащенко. – Х. : ТОВ «Оберіг», 2008. – 480 с.

У своїй творчості А. Кащенко особливої уваги надавав зображенню української історії. Автор історичних оповідань «Запорожська слава», «На руїнах Січі», «Мандрівка на пороги» із патріотичних позицій висвітлює важливі сторінки української минувшини.

6. Кулаковський В. Максим Кривоніс: історичний роман. - К.: Дніпро, 1989. - 288 с.

В основі сюжету роману лежить життя і діяльність улюбленого народного героя, найближчого зі сподвижників Богдана Хмельницького, одного з ватажків національно-визвольної війни 1648-1656 рр., черкаського полковника – Максима Кривоноса. Автор змальовує грандіозні картини всенародної боротьби проти польсько-шляхетських поневолювачів, перші перемоги повстанців, творить величний образ волелюбного і нескоримого українського народу.

7.Лепкий Б. Мотря: історична повість у 2-х томах/ ред. і упоряд. Р. Горак. - Львів: Червона калина, 1991. - 392 с. - (Істор. б-ка "Дзвона" Ч. 6)

У виданні вміщено першу з історичних повістей, що складають трилогію (за визначенням автора) «Мазепа». Насправді ж — повістей п'ять. І хоч вони послідовно відтворюють хронологію подій, кожна з них має самостійне значення, тому й публікувалася автором окремо.:«Мотря», «Не вбивай», «Батурин», «Полтава», «З-під Полтави до Бендер».

Головний герой усіх п'яти повістей — український гетьман Іван Мазепа (1639—

1709), кінцевою метою політики якого було утвердження державності України. У цій книзі оповідається про кохання юної красуні Мотрі — дочки генерального судді Кочубея, пізніше страченого Мазепою, — і старіючого гетьмана. Дія відбувається на тлі важливих історичних подій.

Видання подається за сучасним правописом із збереженням лексичних, морфологічних, стилістичних особливостей мови автора — українського письменника, родом з Галичини, який жив і творив у 1872—1941 роках.

8. Лепкий Б. З-під Полтави до Бендер. Крутіж: історичні повісті/ ред. та післямова М. Ільницького; іл. І. Пеника. - Львів: Червона калина, 1991. - 336 с. - (Істор. б-ка "Дзвона" Ч.5)

"З під-Полтави до Бендер», книжка завершує цикл повістей про Івана Мазепу (1639-1709), кінцевою метою політики якого було утвердження державності України. У повісті «Крутіж» події відбуваються в період після смерті Богдана Хмельницького, в народі званого «Руїна».

9. Назарук О. Роксоляна: іст. повість / Осип Назарук. - Львів: Нова зоря, 1930. - Репринтне відтворення видання 1930 року. - 301 с.

Осип Назарук (1883-1940) - український письменник, автор історичних повістей та оповідань, героями яких є непересічні постаті української національної історії. Роксоляна - одна з героїнь - українська дівчина, яка, потрапивши в татарський ясир, зуміла не тільки вижити, а й піднятися на найвищий щабель турецької ієрархії - стати всемогутньою султаншею. І при цьому не забувала отчого дому, не зниділа душею, залишившись вірною дочкою свого народу.

10. Руїна/ упоряд. і передм. О.І. Гуржія. —К.: Видавництво гуманітарної літератури, 2015. —432с.

Ця книга охоплює події в Україні другої половини XVII століття, що увійшли в її історію під назвою «Руїна». До видання включені прозові твори, історичні дослідження, документальні матеріали, котрі яскраво характеризують одну із найтрагічніших сторінок історії нашої держави. Книга доповнена хронологією, картою того часу, примітками. Розрахована на широке коло читачів.

11. Старицький М.П. Облога Буші/ худ. І. Манець. - К.: Веселка, 1992. - 88 с.: іл.

Темою повісті є зображення реальної історичної події — героїчної оборони містечка-фортеці Буші, що на Поділлі, під час Національно-визвольної війни в листопаді 1654 р. Ця героїчна оборона мала на меті затримати просування на схід польської армії й дати можливість війську Богдана Хмельницького дочекатися підмоги. Повість пройнята ідеєю гуманізму, засудження

братовбивчої війни; автор утверджує такі основоположні цінності, як любов до рідного краю, вірність своїй вітчизні, засудження зради.

12. Химко А.І. Між орлами і півмісяцем: історичний роман. - К.: Український письменник, 1992. - 398 с.

Про героїчну боротьбу українського народу, передусім - козацтва, проти магнато-королівської Польщі, царсько-боярської Росії, султансько-яничарської Туреччини і ордино-ханського Криму, які в часи Гетьманщини, засліплені захланством, привели тодішню багату Україну до руїни.

Голодомор

1. Барка В. К. Жовтий князь: роман/ передм. М. Жулинського. - К.: Київська правда, 2003. - 320 с.

Творчість Василя Барки (справжнє ім'я - Василь Костянтинович Очерет, 1908-2003), талановитого письменника і поета, представника української діаспори у Сполучених Штатах Америки, довгі роки залишалася невідомою в нашій країні. Роман «Жовтий князь» (1958-1961) - це перший в українській літературі великий прозовий твір, присвячений національній трагедії України - страшному голодомору 1932-1933 років, що забрав життя мільйонів людей. Письменник створює символічний образ Жовтого князя, демона зла, який несе з собою лише руйнування, спустошення, муки і смерть."

2. Бедзик Ю. Гіпсова лялька: роман. - К.: ТОВ "ЮГ", 2004. - 288 с.

Роман відомого українського письменника присвячено одній з найбільших трагедій ХХ століття — і голодомору 1932-1933 рр. на Україні.

3. Бондарчук Андрій. Уклін ангелу : повісті /А. Бондарчук. – Луцьк : Надстир'я, 2018. – 96 с. : іл.

Нова книга відомого українського письменника, громадського діяча вміщує дві художньо-документальні повісті «Уклін ангелу» і «Хлібина на двох», які розповідають про трагічні події в історії українського народу – голодомори 1932-1933 та 1946-1947 років. На прикладі долі підлітків автор показує вплив цих подій на формування характеру, свідомості, розуміння правди людиною у нелегкий період історії України